

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/56/2012
Identifikačné číslo spisu:	5012200166
Dátum vydania rozhodnutia:	13.08.2013
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:5012200166.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v právnej veci navrhovateľky: F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom D., A., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu v konaní o starobnom dôchodku, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 07. júna 2012 č. k. 25 Sd/59/2012 -20, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 07. júna 2012 č. k. 25 Sd/59/2012-20 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím 3 č.: 456 124 7500 0 zo dňa 18.01.2012 (č.l. 4) odporkyňa v zmysle § 293k zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov od 16. augusta 2006 zvýšila navrhovateľke starobný dôchodok na sumu 9.643,-Sk mesačne.

Uvedenú sumu valorizačným mechanizmom, t.j. postupom podľa § 82 zák. č. 461/2003 Z.z. v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky účinným v dotknutom období, ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky, zvýšila starobný dôchodok navrhovateľke postupne

- od 01. júla 2007 na sumu 10.246,-Sk mesačne,

- od 01. júla 2008 na sumu 10.759,-Sk mesačne.

2. Ďalej odporkyňa postupom podľa § 293ar ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v tom istom rozhodnutí konštatovala, že navrhovateľke od 01. januára 2009 patrí starobný dôchodok v sume 357,20 €.

Uvedenú sumu následne hore opísaným valorizačným mechanizmom zvýšila starobný dôchodok navrhovateľke postupne

- od 01. januára 2009 na sumu 357,20 € mesačne,

- od 01. januára 2010 na sumu 382,10 € mesačne,
- od 01. januára 2011 na sumu 400,90 € mesačne.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

3. Proti hore citovanému rozhodnutiu 3. odporkyne podala navrhovateľka opravný prostriedok, v ktorom uviedla, že jej nárok na starobný dôchodok vznikol 24. novembra 2002, t.j. pred 1. januárom 2004, kedy dosiahla vek 57 rokov, čím boli podmienky nároku na starobný dôchodok splnené. Výpočet starobného dôchodku a valorizačné za roky 2002 a 2004 už namietala posledne v návrhu na preskúmanie rozhodnutia odporkyne zo dňa 26.09.2011, o čom krajský súd rozhodol na pojednávaní dňa 10. novembra 2011, vec preskúmal a rozhodol tak, že pôvodné rozhodnutie 3. odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

4. Podľa navrhovateľky odporkyňa v rozhodnutí 3. pri výpočte jej starobného dôchodku opakovane postupovala nesprávne. Zdôraznila, že v odôvodnení sa uvádza, že k sume starobného dôchodku 2.859,- Sk mesačne patrí úprava podľa zákona č. 306/2002 Z.z., čo je však úprava dôchodkov priznaných v roku 2003.

Priznanie jej starobného dôchodku patrilo nielen podľa žiadosti, ale aj podľa dátumu narodenia v roku 2002 a nie v roku 2003. Odporkyňa má jej starobný dôchodok počítať od roku 2002 a podľa zákona č. 306/2002 Z.z. zvýšiť o 5% mesačnej sumy dôchodku a nie upravovať.

5. Preto podľa mienky navrhovateľky odporkyňa svojimi rozhodnutiami rozsudok Krajského súdu v Žiline z 10. novembra 2011 teda realizuje len čiastočne.

6. Ak odporkyňa svoje rozhodnutie neprehodnotí v lehote do 30 dní, navrhovateľka konštatovala, že využije možnosť dovolania tak, ako to umožňujú príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Zároveň oznámila, že zvažuje podať návrh o priznanie finančného zadosťučinenia za neprimeranú dĺžku konania a nespravodlivé rozhodovanie v štátnej správe.

7. Na pojednávaní vykonanom krajským súdom dňa 07. júna 2012 (č.l. 16) navrhovateľka uviedla, že podaným opravným prostriedkom brojila iba proti rozhodnutiu 3. odporkyne z 18.01.2012, a to z toho dôvodu, že odporkyňa pri výpočte starobného dôchodku nezohľadnila skutočnosť, že nárok na starobný dôchodok jej vznikol od 24. novembra 2002.

Krajský súd uviedol, že odporkyňa poukázala na to, že starobný dôchodok jej mal byť vypočítaný podľa zákona č. 385/2001 Z.z. a následne zvyšovaný podľa zákona č. 306/2002 Z.z. V napadnutom rozhodnutí 3. odporkyňa len čiastočne vyhovel jej predchádzajúcemu opravnému prostriedku, a to, že zhodnotila a zvýšila starobný dôchodok za rok 2004. Trvala na tom, že starobný dôchodok jej mal byť zvýšený, resp. upravený aj za rok 2002, pretože dôchodkový vek splnila dňa 24. novembra 2002.

B)

8. Krajský súd ako súd prvého stupňa preskúmal nielen napadnuté rozhodnutie, ale aj všetky rozhodnutia odporkyne vydané dňa 18. januára 2012 podľa § 250l a nasl. O.s.p. a na základe nižšie uvedených argumentov dospel k záveru, že opravnému prostriedku navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Podľa § 250q ods. 2 O.s.p. o opravnom prostriedku rozhodne súd rozsudkom, ktorým preskúmané rozhodnutie buď potvrdí, alebo ho zruší a vráti na ďalšie konanie.

9. Predovšetkým krajský súd zrekapituloval rozhodnutia I. až III. (avšak v súdnom spise je označenie „3.“) a 4 až 5 (vrátane napadnutého rozhodnutia 3) všetky odporkyňou vydané dňa 18. januára 2012. Popri určení sumy starobného dôchodku navrhovateľky sa zaoberal aj argumentáciou, ktorá sa týkala jeho postupného zvyšovania.

10. Nakoľko krajský súd si osvojil názor odporkyne, že napadnutým rozhodnutím III. (opätovne odvolací súd zdôrazňuje, že v súdnom spise je označenie „3.“) odporkyňa zrealizovala rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 10.11.2011 č. k. 25Sd/46/2010-89, tak krajský súd nielen napadnuté, ale

aj ostatné rozhodnutia vydané odporkyňou v ten istý deň ako vecne správne v súlade s ustanovením § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil.

III.

Odvolanie navrhovateľky/stanoviská

A)

11. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 04. júla 2012 (č.l. 26) proti rozsudku prvostupňového súdu navrhovateľka opätovne poukázala na svoju doterajšiu argumentáciu, t.j. že hoci jej nárok na starobný dôchodok vznikol 24. novembra 2002 (dosiahnutý vek 57 rokov), tak odporkyňa jej dôchodok počíta od roku 2003.

12. Ďalej zdôraznila, že proti rozhodnutiu 3 zo dňa 18.01.2012 podala už 20. februára 2012 námietku. Takisto uviedla, že aj na vykonanom pojednávaní trvala na svojej námietke, pričom najmä poukazovala na nesprávnu aplikáciu § 273 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. v prejednávanej veci, nakoľko obidve zákonné podmienky (t.j. vek a doba zamestnania) splnila už pred 01.01.2004.

13. Záverom navrhovateľka upozornila na svoje veľké zdravotné problémy, ktoré jej sťažujú obranu proti rozhodnutiam odporkyne a konštatovala, že krajský súd nedostatočne preskúmal, prečo výpočet zvýšenia dôchodku podľa zákonov č. 385/2001 Z.z. a č. 306/2002 Z.z. o zvýšení dôchodkov je irelevantný.

B)

14. Vo svojom vyjadrení zo dňa 25.07.2012 (č.l. 37) sa odporkyňa postupne zaoberala jednotlivými odvolacími námietkami navrhovateľky, t.j. určením dňa vzniku nároku na starobný dôchodok a k správnosti aplikácie ustanovenia § 273 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z.

15. K procesnému riešeniu odvolacieho konania sa odporkyňa nevyjadrila.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250s ods. 2 O.s.p. odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 250s O.s.p.) dospel jednoglasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť z iných ako odvolacích dôvodov.

17. Najvyšší súd z napadnutého rozsudku zistil, že krajský súd sa vo svojom odôvodnení zaoberal prieskumom zákonnosti nielen napadnutého rozhodnutia 3, ale aj iných rozhodnutí vydaných odporkyňou v rovnaký deň, ktoré síce s napadnutým rozhodnutím súvisia, ale navrhovateľka ich súdny prieskum nepožadovala.

V súvislosti s takýmto postupom krajského súdu musí Najvyšší súd zdôrazniť princíp „secundum et intra legem“, t.j. že každý orgán štátnej moci je pri výkone mu zverenej štátnej moci limitovaný ústavnou maximou zakotvenou v článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a orgány výkonnej moci v jej rámci zásadou dobrého výkonu verejnej správy.

Podľa článku 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

18. Napriek tomu, že ústava prostredníctvom Druhého oddielu Siedmej hlavy (t.j. čl. 141 až 148) pre výkon súdnej moci postupom „ex offio“ výslovne nekladie obmedzenie, je pre správne súdnictvo nepochybné zo znenia článku 46 ods. 2 ústavy, že nie súd, ale iba jednotlivec (presnejšie účastník

správneho alebo iného konania) je oprávnený vyvolať súdny prieskum rozhodnutia správneho orgánu. Zákonodarca tento úmysel ústavodarcu premietol v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy do jednotlivých ustanovení Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku tak, že správny súd je oprávnený začať súdny prieskum nepochybne iba vo veci konkrétne špecifikovaného, t.j. napadnutého rozhodnutia správneho orgánu (m.m. § 247, § 249 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p., resp. implicitne aj § 250n O.s.p.).

Podľa článku 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 249 ods. 2 O.s.p. žaloba musí okrem všeobecných náležitostí podania obsahovať označenie rozhodnutia a postupu správneho orgánu, ktoré napadá, vyjadrenie, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie a postup napadá, uvedenie dôvodov, v čom žalobca vidí nezákonnosť rozhodnutia a postupu správneho orgánu, a aký konečný návrh robí.

Podľa § 250n O.s.p. platí, že ak to povaha veci nevyklučuje, môže ten, kto podáva opravný prostriedok navrhnúť, aby bola odložená vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia. Ustanovenie § 250c ods. 2 sa použije obdobne. Súd môže tomuto návrhu vyhovieť, ak by vykonaním napadnutého rozhodnutia bol zmarený účel jeho preskúmania.

19. Je nepochybné, že z uvedených pravidiel výkonu súdnej moci zákonodarca prostredníctvom ustanovení § 245 ods. 1 (reťazové rozhodnutia) a § 250o O.s.p. (autoremedúrne rozhodnutie) pripustil presne sformulované výnimky.

Podľa § 245 ods. 1 O.s.p. pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu posúdi súd i zákonnosť prv urobeného správneho rozhodnutia, o ktoré sa preskúmané rozhodnutie opiera, ak bolo preň prv urobené rozhodnutie záväzné a ak nie je na jeho preskúmanie určený osobitný postup.

Podľa § 250o O.s.p. platí, že ak správny orgán, ktorého rozhodnutie súd preskúma, vydá nové rozhodnutie, ktorým návrhu celkom vyhovie, súd uznesením konanie zastaví.

20. V prejednávanej veci sa však krajský súd uvedenými ustanoveniami neriadil dôsledne a judikoval svoj záväzný názor (§ 250q O.s.p.) aj vo vzťahu k rozhodnutiam, ktoré navrhovateľka prostredníctvom podaného opravného prostriedku nespochybňovala. Uvedený rozhodovací postup po právnej stránke vôbec neobjasnil, iba konštatoval, že súdny prieskum vykonal. Takýmto konaním krajský súd prekročil svoje ústavné oprávnenia, čím naplnil zrušovací dôvod uvedený v § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p.

Podľa § 250q ods. 2 O.s.p. o opravnom prostriedku rozhodne súd rozsudkom, ktorým preskúmané rozhodnutie buď potvrdí, alebo ho zruší a vráti na ďalšie konanie. Ustanovenie § 250j ods. 5 platí obdobne.

V.

21. K takému výkonu súdnej moci musel Najvyšší súd prihliadnuť z úradnej povinnosti (ústavnokonformný výklad s podporou v čl. 152 ods. 4 ústavy) a odvolaním napadnutý rozsudok zrušiť.

22. O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania v zmysle § 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).